

Adwent – čas sćerpliwošće

Budźće sćerpliwi, lubi bratřa, hač do Knjezowego přichada. Hlej, rólnik čaka na drohtny plód zemje sćerpliwje, doniž wona njedóstanje zažny a pózdni dešć. Budźće tež wy sćerpliwi a posylńće swoje wutroby, přetož Knjezowy přichad je bliski.

List Jakuba 5,7-8

Pedagogogo a džěcacy psychologogo so hižo někotre lěta na to hórša, zo njemóže so wjele džěci dołho na swoje nadawki koncentrować. Prjedy bě to skerje móžno, zo zaběraše so džěco hodžiny dołho z jedneje wěcu. Džensa su džěci kompjuterowych hrow dla na to zwučene, zo maja spěšne wuspěchi. Přetož pola tajkich hrow stupaš po krótkim času wot niskeho lewela na wyši. Hdyž pak maš wokable cuzych rěčow wuknyć abo hdyž chceš instrument nawuknyć, je to bóle napinace a wjele časa ma so nałożować. Jenož mało džěci ma hišće dosahacu wutrajnosć a sćerpliwošć, zo docpěja skónčnje dobry wukon na instrumenće. Tež mjez dorosceny mi njeje hinak. Tež tu dže hustodosć wo spěšne spokojenje a spjeljenje wšěch přecow. Wšitko dyrbi hnydom fungować. A hdyž něšto z někajkeje přičiny hnydom tak njeńdže kaž wotmyslene, pyta so za winikom, kiž je za to zamołwity. „Sćerpliwošć“ je so w našej towaršności chětro pominyta.

Křescanska wěra ma wjele ze sćerpliwošću činić, dokelž biblija sama je kniha wočakanja. Ludžo w Starym zakonju čakaču, zo by so jich položenje polěpšilo. Namóc a potłóčowanje přewodžeštej jich wšědny dzeń. Ale wuhlad, zo so něšto změní, běše chětro snadny. To zwisuje z tym, zo je čłowjek sam sebi najwjetši problem. Přeco zaso so ludžo na kóšty druhého čłowjeka

wobohaća. Přeco zaso podadza so ludžo do rozkorow a wójnow, město teho zo so mjez sobu připóznawaja a zhromadnje we měrje žiwi su. Samo přiwuzni so husto wadza a nježadyn zhro-riwi Starechu na jich žiwjowachu je-

namakaja wjac madny puć. Wěho zakonja čakawumóžnika, kiž by nje změnił. Mjenoho „wotročk Boži“

abo „žalbowany“ abo „syn Dawida“. Přez lětstotki na njeho čakachu.

Tež přeni křescenjo čakachu. Ale jich wočakanje běše hinaše. Woni wědzaču, zo běše Bóh do wotběha swěta zasahnył. Jezus Chrystus běše za nich tón, kiž móže tutón swět a jich žiwjenje wumóžić. Štož bě rěčať a kak bě jednať, dawaše přenim křescanam krotu dowěru. Zo bě wumrěť a z rowa stanył, to bě swěťta nadžija, zo jeho wosud tež jich wosud postaji.

Tola w svojim wšědnym žiwjenju wšelacy křescenjo jenož maťo z teho pytnychu. Tehodla jich swjaty japoštoť Jakub k sćerpliwošći pohnuwaše a jim sylnu wutrobu přeješe: „Budźće sćerpliwi, lubi bratřa, hač do Knjezowego přichada.“ Wón wužiwa wobraz ratarja, kotryž trjeba tež sćerpliwošć: „Hlej, rólnik čaka na drohtny plód zemje sćerpliwje, doniž wona njedóstanje zažny a pózdni dešć. Budźće tež wy sćerpliwi a posylńće swoje wutroby, přetož Knjezowy přichad je bliski.“

Tutu sćerpliwošć trjebamy tež my. Někotryžkuli so hižo dołhi čas za wěstu naležnosć modli, ale nič so njestanje. Druhi čaka hižo lěta dołho na wjetše zrozumjenje we wěrje, ale dyrbi zwěsćić, zo snadž podarmo čaka. Snadž čakamy na wumóženje swěta, na polěpšenje wobstojnosćow, na kónc terora. Mamy sćerpliwje čakać.

W tydženjach adwentneho časa nječakamy jenož na małe džěco w žłobiku. Dopominamy so wosebje na to, zo je naš Knjez připowědžił, zo chce znowa na swět přińć. Na to mamy z wješolej wutrobu kedźbować, přetož wěmy, zo Jezus k našemu spomóženju přińdže.

Budźće sćerpliwi hač do Knjezowego přichada.

Hodowna pyramida Foto: Serbski muzej Budyšin

Christoph Rummel

Kak je swjaty Mikławš chudemu susodej pomhał

Swjaty Mikławš běše před wjele, wjele lětami, w 4. lětstotku, w měsće Myra žiwy. To leži w džzensnišej Turkowskej. Běše biskop a wot wšitkich křesćanow lubowany. Tež džěci jeho lubowachu. Mikławš běše bohaty. Swoje bohatstwo pak nječowaše za sebje, ale dari je chudym a chorym.

Jednu stawiznu wo Mikławšu chcu wam powědać, kotraž je so přeco zaso dale dawala – a nětko wu ju zhoniće:

Předy hač běše Mikławš w měsće Myra biskop, bydleše w Patara, swojim ródny mještacku, w rjanym, wulkim domje. Jedneho dnja zasłyša přez wotwryjene wokno hlasy skoržaceho muža a plakacych holcow.

Mikławš chwataše do zahrody. Nětko slyšeše jasne, što muž praji: „Moje lube džowki! Bych jara wjesoly był, hdyž byšće so wudali. Ale sym jara chudy. Nimam pjenjezy, zo bych wam šaty a sudobja, karany a talerje kupić móhl. Dyrbju was přeč póstać, zo byšće pola cuzych služili.“

Přez škałobu murje widžeše Mikławš susoda a jeho džowki. Mikławš spózna, zo maja holcy strach. Što budže z nimi w cuzbje?

Mikławš wróci so do swogoje doma. Chcyše susodej a jeho džowkam pomhać, kaž bě tež druhim hižo pomhał. Wšako bě wón bohaty. Z wulkeje křinjje wza wjele zlotakow, zwjazaj je do rubiška a čisny brěmješko w nócnej čmě přez wotwryjene wokno susoda.

Swjaty Mikławš Rys.: Wikimedia

Rano susod złoto namaka. Džiwaše a wjeseleše so. Nětko móžeše kwas najstaršeje džowki přihotować.

Pozdžišo čisny Mikławš dalši měšk zlotakow do chěže susoda. Susod so přeco bóle džiwaje. „Bych chcył rady wědžeć, što nas tak wobdaruje“, wón praji. Wón bě jara zbožowny. Tež druha džowka móžeše nětk swój kwas swječić.

Někotre dny pozdžišo čisny Mikławš hišće třěci měšk překi k susodej. Tola w tutej nocy susod přez prasnjenje zlotakow wotući. Hnydom wuskoči z loža a hladaše z wokna. Widžeše w čmě postawu a běžeše za nej.

„Wostań stejo“, zawoła a hrabny čekaceho za rukawom. Hnydom spózna swogojeho susoda Mikławša. „Ty sy potajkim tón dušny muž, kiž nas wobdaruje“, wón zadźiwany rjekny.

Poklakny so před Mikławšom a chcyše jeho noze košić. Tola Mikławšej to lubo njebě. Wón wupřestře ruce k njemu. „Njepraj nikomu, što tebi pomhał je“, poprosy jeho. „To dyrbi naju potajnstwo wostać!“

Gabriela Gruhlowa

Adwentnička w Budyšinje

Druhu njedzelu adwenta, 6. decembra, swjeća so serbske kemše w Budyšinje w Michalskej cyrkwi popołdnu w 14.00 hodž. Po tym zhromadzi so wosada na farje k swačinje z bjesadu a spěwanjom.

Koncert w Michalskej cyrkwi

12. decembra, sobotu do 3. adwentneje njedzele, wuhotuje chór Serbskeho gymnazija swój tradicionalny adwentny koncert w Michalskej cyrkwi. Započatk koncerta, kotryž nawjeduje tachantski kantor Friedemann Böhme, budže w 17.00 hodž.

Nyšpor a hodownička

Katolska Budyska wosada přepróšuje ewangelskich Serbow na ekumeniski nyšpor njedzelu, 3. januara, w 14.30 hodž. do cyrkwy Našeje lubeje knjenje. W 15.30 hodž. přizamknje so tradicionalna hodownička na Benowej žurli Montessorijowej šule na Tzschirnerowej ze swačinu a hodownym programom.

Sluchokniha za džěci

Nowa sluchokniha džěcom čas čakanja na hody porjeńša. Z lóni wušteje čitanki „Hodownikowanje“ je wudawaćelka Ingrid Juršikowa za sluchoknihu ze samsnym titulom sydom stawizničkow a tři basnje wupytała. Mjez jednotliwymi přinoškami zaklinči hodowna hudźba. Što Franciska, Mato, Jakub a Frido a mnoho dalšich figurow wokoło hód dožiwjeja, wo tym móža džěci wot předšulskeje staroby na dohlich popołdnjach nětko tež z CD zhonić. Lisa Čornakowa, Stanisław Brankač a Marian Bulank su figuram swój hlós spožčili, Blanka Funcyna je režiju wjedła.

LND

Hodownikowanje, Powědky a basnje za džěci, cyłkowna dothosć: 78 min., 978-3-7420-2333-9, 10,00 €

Serbska protyka 2016

Hižo nazymu je w LND wušła nowa Serbska protyka. Redaktor Pětr Šolta je wulku kopicu přinoškow wšelakich awtorow zestajił, tak zo móža so čitarjo zaso na zajimawu a wotměnjawu lekturu wjeselić. Nowum je, zo steji w srjedžišću přeni raz wulkoměsto, a to sakska stolica Drježdźany, hdžež su tež Serbjka swoje slědy zawostajili. Tola tež po wšelakich kónčinach lužicy su so awtorojo rozhladowali a při tym mnoho zajimaweho wotkryli.

LND

Serbska protyka 2016, brošura, 978-3-7420-2313-1, 6,00 €

Adwent

Hody so bliža,
najrjeńši to čas.
Tajnosće knježa
lěto wob lěto zas.

Hody so bliža,
najchłóšćiši čas.
Slódkosće knježa
lěto wob lěto zas.

Hody so bliža,
najčijiši čas?
Howk a njeměry knježa
lěto wob lěto zas.

Hody so bliža,
najswećiši čas.
Njeh radosće knježa
lěto wob lěto zas.

Lenka

Žohnowany adwentny a hodowny čas

preje wšitkim čitarjam, dopisowarjam a dobroćelam

redaktorka Pomhaj Bóh

Foto: J. Mačij

Hodowny štom

Pawlina njemóže so lětsa jara na hody wjeselić. Młoda swójba njepřijědže, štož rěka, zo wnučki k hodam tu njebudu. Za koho měla Pawlina potom štom pyšić? Poprawom wšak su hody jenož z džěćimi tajke prawe hody.

Michał, jeje muž, njeje z tym přezjedny, zo ma Pawlina štom za zbytny. „A ja? Njehsym ja nchtó? Bjez hodowneho štoma sej hody předstajić njemóžu.“

Pawlina zdychnje: „Ale hažki we wazy mi tež dosahaja. Nimo teho wšak so hodowny štom w bibliskej stawiznje docyła njejewi.“

„Ale ma pola nas doholětnu tradiciju“, Michał znaprěčiwi. Pawlina hižo za argumentami njepyta, wšako sama štomu rady ma, ale bóle te w lěsu pod hołym njebjom.

Tajke prawe adwentne začuće so lětsa zadomić njemóže. Wšo je tak njeměrne. Přehrózbně su podawki, wo kotrychž je w medijach stajnje zaso rěč. Teroristiske nadpady, drama čekancow, haj cyły swět zdawa so zamotany po puću być. Je domizna za Pawlinu hišće pupk swěta? Poprawom njeje na tym ženje dwělowała. Zašće lěta je wona w adwentnym času do Drježdźan jězdźiła, zo by připołdnu pišćelowu nutrnost w cyrkwi Našeje knjenje dožiwiła. Za nju je nowonatwar cyrkwe přeco hišće kaž Boži džiw. Stajnje bě tež hodowne wiki před Božim domom wopytała a sej tam horce Mišnjanske wino poprała.

Lětsa pak so jej tak prawje nochce. Sakska stolica je za nju kuzło měrliweje a přijomneje hospody zhubiła. Póndzelu, hdyž by čas za to měla, wjac do prašenja njepřinědže. Halekacych demonstrantow so wona boji. Masy ludži ju přeco žno zatrašachu. Hižo jako šulerka w NDRskim času je wokoło 1. meje husto chora byla. Hač do džensnišeho so demonstracijow a druhich masowych zarjadowanjow zdaluje.

Jako podaštaj so Pawlina a Michał na pokutnym dnju do Tachantskeje cyrkwe, wuhladaštaj na hłownym torhošću před radnicu hobersku jědlu. Z nowiny staj zhoniłoj, zo bu štyrnaće metrow wysoki štom z Malesec dwaj dnjej do toho nastajeny. „Nadžijomnje jón wichor džensa njepowali“, rjekny Michał. Haj, kemšerjow dyrbjachu přeciwo wětrej šwarnje wustupować a swoje kłobuki kruće dzeržeć.

Pawlina bě hižo wćipna, kak w Tachantskej cyrkwi nětko po wobnowjenju wupa-

da. Boži dom jeju ze swojim přijomnym a nadobnym swětlom hnydom putaše. Sydneyštaj so do srjedźneje ławki, hdžež měještaj dobry wid po simultanej cyrkwi.

Na kemšach běchu ewangelscy a katolscy wěriwi zjednoćeni. Zhromadnje čitachu wěrywuznaće ze Seoula, formulowane 1990 na ekumeniskej swětowej zhromadźiznje. „Ja njewěrju do prawa móćnišeho, do sylnosće brónjow, do mocy potłóčowanja.“ „Ja wěrju do rjanosće jednoreho, do lubosće z wotewrjenymaj rukomaj, do měra na zemi.“

Foto: priwatne

Tute wuprajenja běchu Pawlinje wosebje wažne. Hdy nož bychu so směrnicu wěry zeskutkowniše, sej wona w modlitwje přeješe. Pišćelowe zynki wupjelnjachu cyrkwe swjateho Petra a stupachu ke križnym wjelbam. Jich barbojte kónčne kamjenje wuprudžeja pisanosć žiwjenja, sej Pawlina předstaji a so w tutym wokomiku derje čuješe.

Pjatk do přenjeho adwenta so Budyske hodowne wiki, kiž rěkaja nětko Wjaclawske, wotewrichu a hoberska jědla při radnicy wopytowarjow ze swojimi štyrista lampkami jasnje powita. „To je zboha krasny hodowny štom“, Michał zwěsći, jako nježdělu

připołdnu z Pawlinu po wikach dundaše. „Haj, tu wonka so wón hodži“, wona přida.

Ale doma so pyšenje štoma njewupaći. Wšako je džowka jeju k hodam přeprasyła. A tam změja božodžěscowu štom, kotryž pyši Jank, jeju wnučk. Přez swjate dny tam wostanjetaj. A hdyž so zaso domoj nawróćitaj, jědla wjac trěbna njebudže.

Michał pak bě druheho mjenjenja. „Štom smy tola přeco hač do kónca januara stejo měli, druhdy samo dlěje. A nimo teho sy hakle loni nowe hodowne kule kupiła.“

Haj, te je Pawlina před lětom na hodownych wikach w budce wumělca ze Sakskeje Šwicy nadešla. Z cunimi zymskimi wobrazkami pomolowane kule su so jej hnydom lubili. Šwarny pjenjez je za nje wudała. „Te wšak su woprawdže rjane a změjemy džě je klětu zaso na štomje.“

Tydzěń do hód ma Pawlina nimale wše dary k hodam wobstarane. Wosebje wězo te za wnučki, kotraž zawaluje nětko do hodowneje papjery. Před něšto dnjemi je so sněžiło a zymska wón ze zybolom běheho přikrywa přispórja hodownu atmosferu. We wazy na woknowej desce wisaja na jehlinowych hažkach słomjane hwězdy. Tež prastary Boži narodk z papjerca a pyramida stejitej na zwučenym městnje kamora w dobrej stwě.

„Wěš hišće, kak je twój džěd kóždu šlebjerdku lamety jednotliwje na jehlinu pójšal a kak je swěčku po swěcce na štomje zaswěći!“

Wězo to Pawlina wě a so k Michałej wobroći. „Chceš mje přeco hišće wo hodownym štomje přeswědčić?“

„Nó haj, w někotrych woknach sym hižo wupyšene štomu wuhladał.“

„Nochceš tola z tym prajić, zo by hižo do patoržicy hodowny štom nastajil!“

„Čehodla nic – a nimo teho su w našim zahrodnistwje chójny a jědle, samo rune zrosćene, hišće na předaň.“

Pawlina ćmowje na njeho pohladnje a potom wotkiwnje. Nadobo pak so jeje wobličo rozswětluje a wona rjeknje:

„Hdyž ći woprawdže tak wjele na hodownym štomje zaleži, pon sej jón wobstaraj. Ja ći štom zaplaću a z tym mam hnydom hodowny dar za tebe. Ale pyšić dyrbiš jón lětsa sam.“

„Sym jědlenku hižo kupil, steji deleka we wocheži“, doda Michał šibale.

Měrana Cušcyna

Serbski předar w Stockholmje

K 275. narodninam rodzeneho Delnjowujězdžana Jana Handrija Wyrgača

15. decembra 1740 narodži so wjesnemu kowarjowj w Delnim Wujězdze synk, kiž bu na mjenje Jan Handrij wukřćeny. Njebě hólčecaj do kolebki položene, zo hižo za něšto lět poł Europy přepečuje, skónčnje šwedsce nawuknje a so w Stockholmje z předarjom stanje. Skerje čakaše na jeho wjesne žiwjenje w serbskej holi. Přechoduške wšak wone njebu było, wšako bě nan z kowarjom a ze šoftu we wsy. Tola nan hižo zahe zemře a starši bratr přewza na to kowarjnu a zastaranje swójby. Mać zemře něšto pozdžišo, w léce 1754.

Něhdže ze šěsć, sydom lětami zastupi Jan Handrij do wjesneje šule. Tule so wěsteho dnja cyłe jeho žiwjenje změní: Wyši hamtski hejtman Hornjeje Łužicy, hrabja Friedrich Caspar von Gersdorf, knježk nad Delnim Wujězdom, zastupi do šulskeje stwy a wozjewi džewjeclětnemu hólčecaj, zo ma so do hólčeho wustawa w Delnim Wujězdze přiwać. Tutón wustaw bě Gersdorf w léce 1743 založil. Najprjedy bě w starym hrodze zaměstnjeny, spočatk léta 1747 pak přecahnychu šulerjo do moderneho nowotwara w susodstwjce cyrkwyje. We hłownym twarjenju běchu šulske stwy, biblioteka, žurla, kuchnja a lěharnje, w pódlanskim twarjenju pak wšelake džěłarnje a sklady. Wustaw bě Gersdorf hłownje hladajo na serbsku młodzinu založil. Wjetši džěl šulerjow plaćeše za swój pobyt; za někotrych, zwjetša syroty, pak přewza Gersdorf šulski pjenjez.

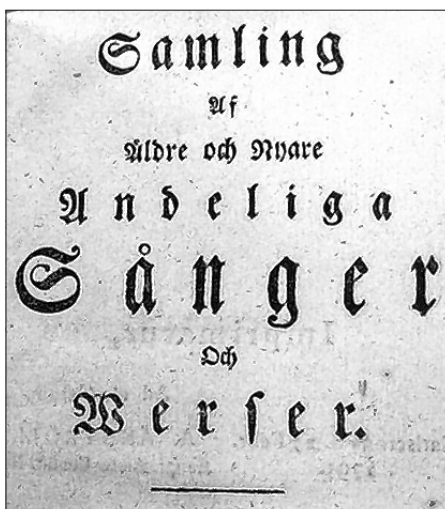
Šuler we Wujězdze

Dnja 1. apryla 1750 začahny Jan Handrij Wyrgač do Wujězdžanskeho wustawa a wuknješe wotnětka pod dohladom Ochranowskich bratrow. Kaž je w bratrowskej jednoće z wašnjom, napisa jako dorosceny swój žiwjenjoběh. W nim rozprawješe wo šulskim času we Wujězdze:

„Auf die Beybehaltung der Wendischen Sprache wurde es zwar angetragen, in welcher Absicht wir die Wendische Bibel lasen; das war aber nicht hinlänglich; wir hatten nicht Erlaubniß und Gelegenheit wendisch zu reden; und so wurde mir die Sprache fremde, wozu kam, daß ich mein Vergnügen darin fand, mich mit meinen Lectionen abzugeben.“

Njepřisteji nam džensa, lochkomyslne sudzić, zo bě zakaz serbsčiny wuraz anti-serbskeho mysljenja. Cil wukublanja na wustawje wšak bě – a wěsće tole tež přeću staršich wotpowědowaše –, zo serbscy šulerjo w přihotach na pozdžiši studij abo wyše wukublanje bjezporočnje němsce nawuknu.

Hrabja Gersdorf přewza wšě kóšty za přebywanje Jana Handrija we wustawje,

Wot Jana Handrija Wyrgača 1795 w Stockholmje wudata zběrka staršich a nowšich duchownych spěwow a štučkow. Sporjedžany druhi nakład wudže 1806, dalši 1832.

Repro: L. Malinkowa

kaž běchu to šulski pjenjez a dalše wudawki za drasty, kniha a pisanski material. Jako hrabja 1751 zemře, bě přichod hólca njewěsty. Gersdorfova wudowa hrabinka Dorothea Charlotte njebě bratrowskej jednoće přichilena a chcyše Jana Handrija jako syna swojeho poddana ze šule wzać. Jan Bohuměr Kühn, duchowny w Klukšu a jeje dowěrnik, pak wudowje radžeše: „Der Knabe ist schon für Herrnhut eingenommen, kommt er nach Halle und endigt seine Studia, so ist nichts anders zu erwarten, als daß er dann doch zu den Herrnhutern übergeht.“

Hrabinka radu po dlěšich wobmyslenjach přiwa a Jan Handrij smědžeše na wustawje wostać.

Pučowanje po Europje

Kaž bě Kühn wěščil, wosta Jan Handrij Wyrgač bratrowskej jednoće čas žiwjenja swěrnny. Po šulskim wukublanju w Delnim Wujězdze, Niskej, Großhennersdorfje a po wopyće bratrowskeho seminara w Barby sta so 1762 z učerjom bratrowskeho wustawa w Großhennersdorfje.

Bórže na to jeho powoľachu, we wjednistwjce Ochranowskeje wosady sobu džělać. Tole woznamjenješe njewobstajne žiwjenje, wšako pućowaše wjednistwo po wšelakich bratrowskich sydlišćach w Němskej a Europje. Tak zapučowa Jan Handrij Wyrgač mjez druhim do Jendzelskeje a Nižozemskeje. 1775 pak pósta jeho jednotka jako duchowneho do Gnadenfreija w Šleskej (džensa Piława Górna), hdžež pomhaše sobu při natwarje wosady w Gnadenfeldze (džensa Pawłowiczki). Tam woženi so z Johannu Nilzen z Holsteinskeje. Hižo pjeć lět pozdžišo pak Wyrgač Šlesku zaso wopuščil

a poda so znowa do Nižozemskeje, hdžež přewza městno předarja w Zeisće.

Krótki nawrót do Serbow

W léce 1788 zdaše so, zo by so Jan Handrij Wyrgač, mjeztym wudowc a nan dweju džěsć, móhl na dlěši čas do Łužicy wróćić a za Serbow skutkować. Bratrowska jednotka bě jeho za předarja a nawodu šulow do Maheho Wjelkowa powoľala. W samsnym léce woženi so z Johannu Rosinu Scholze, kotraž ze Šleskeje pochadžeše. Tola jemu njebě poprate, dlěši čas w domiznje skutkować. 1789 wobdžěli so na synodze jednoty w Ochranowje a w lécu léta 1790 dósta hromadze z mandželskej nadawk, městno předarja w Stockholmje přewzać. Rozzhonowanje z Łužicu a džěsćomaj bě jemu přewšo čežke:

„Mich kostete es sehr viel; und ich habe die Schmerzen über die Trennung von meinen beyden Kindern die längste Zeit nicht überwinden können. Der 6. August war der letzte Tag da wir unsere lieben Kinder beysammen sahen, und unseren Abschied mit ihnen machten.“

Džeň na to podaštaj so Wyrgačec mandželskaj na puć a hižo 16. septembra běštaj do Stockholma dojeťoj.

Skutkowanje w Stockholmje

Bratrowskej wosadze w Stockholmje přislušeše někak 400 ludźi. Wjetšina z nich njerěčeše němsce a tuž dyrbyeše Jan Handrij Wyrgač w běhu krótkeho časa šwedsce nawuknyć. Tole zmištrawawši zasadzo waše so w přichodnych lětach wosebje za čišć wšelakich knihow bratrowskeje wosady w šwedskej rěči. Tak bě wobdžěleny při redakciji Loskielowych stawiznow misionstwa mjez Indianami, biografije Augusta Gottlieba Spangenberg, Šackašćika wot Bogatzkeho a Bratrowskeje litanije. Trajny wuznam zdoby sej ze zestajenjom a redakciju přenich spěwarskich šwedskeje bratrowskeje wosady w léce 1795.

Njewočakowano zemře Jan Handrij Wyrgač 4. januara 1799 w Stockholmje, bjez teho zo by domiznu a džěsć zaso widzał. Wón bu 10. januara na kěrchowje swj. Jakuba w Stockholmje pochowany.

Po zažnej smjerći staršeju bě sej nadarjony pachol Jan Handrij Wyrgač nowu domiznu w Ochranowskej jednoće namać. W krutej wěryje přiwa wšě nadawki, kiž so jemu tam stajachu, byrnjež tež to najčeše woznamjenili – wopuščenje domizny a džěsć. Z cyłej wutrobu zasadzo waše so čas žiwjenja za připowědanje Božeho słowa – tak kaž bě to sam jako džěćo na wustawje w Delnim Wujězdze dožiwił.

Lubina Malinkowa

Kurt Běrka z Plusnikec zemrěł

Swět serbskich ratarjow so pozhubjuje. Jedyn z poslednich samostatnych burow je na prawdu Božu wotešoł, Kurt Běrka z Plusnikec. Wón bě so 6. nowembra 1937 w Plusnikecach narodžił, hdžež měještaj jeho staršej Herman Běrka a Martha rodž. Hanskec žiwnosć. Z nim wotrosćechu bratřa Ernst, Martin a Richard kaž tež sotře Marja a Hanka. Ernst bě pozdžišo diakon w Hodžiju a w Engelsdorfje. Martin wosta we wójnje.

Kurt Běrka Foto: prywatne

Sotra Marja wuda so na bura Kurta Latku z Přiwćic.

Kurt Běrka wopyta šulu w Malešecach. Jako jedyn z poslednich bu wot Malešanskeho fararja Pawoła Alberta 1951 serbsce konfirměrowany. Džěłaše na domjacej žiwnosći a wukubła so w Rakojdach na statnje pruwowaneho ratarja. 1960 dyrbeše do prodrustwa zastupić, štož začuwaše jako wulke njeprawo. Džěłaše jako brigaděr a kwalifikowaše so na agrarneho inženjera.

1965 woženi so z chorobnej sotru Angeliku rodž. Glinec z Nowych Poršic. Jimaj

narodžištej so džowce Kathrin, kotraž džensa jako wučerka w Bošecach džěła, a Susanne, wudata na bura Christopa Tschipke w Kumšicach. Wot 1972 džěłaše Kurt Běrka w zeleninarskej produkciji w Nowych Poršicach. 1990 wuži składnosć, zaso swójske ratarstwo přewzaca a je rozšěric. Z pomocu přichodneho syna wjedžeše gospodarstwo hač do njedawna dale. W lětach po přewróće spjelni sej dawny són, zo wopyta swojeho kuzenka w Argentinskej. Njewuhojomna chorosć dosćahny jeho w léće 2004. Sčerpnje znjese wjacore operacije a terapije, tola mocy wotebërachu. Lětsa w meji móžeše hišće z mandželskej a swójbju zloty kwas swječić. Podaty do Božej wole a we hłubokej džakownosći za wšitku nazonjenu lubosć wumrě 14. nowembra na swojim ródnym statoku.

Sobotu do smjertneje njedzele běše pohřeb w Malešecach. W poľnje wobsadźenej cyrkwi předowaše Serbski superintendent wo konfirmaciskim hronje zemrěteho: „Naša wěra je dobyće, kotraž je swět pře-

winyła.“ (1 list Jana 5,4). Zaklinča serbska modlitwa a na kěrchowje serbske wužnowanje. Zemrěty namaka swój posledni wotpočink na historiskim džělu pohrjebnišća. Nalěwo stej rowaj fararja Ponicha a Sykoric swójbju. Na prawym boku wotpočujetaj Martin Kieschnick a Erich Trittmacher, z kotrymajž slúšeše k najswěrnějším wopytowarjam bibliskich hodžinow.

Kurt Běrka bě wědomy křesćan, kotremuž bě wažne, zo bě tež swójbja w tutym duchu žiwa. Wjacore lěta skutkowaše w cyrkwiskim předstejičerstwje w Malešecach sobu. Bě dujer w pozawnowym chórze a pilny wopytowar bibliskich hodžinow. Prawdłownje chodžeše z mandželskej a džowku na serbske kemše do Poršic.

We wochěži pola Běrkec wisa drjewowy wobraz, kiž je najskejse wokoło 1920 nastal. Na lěwym boku su widžeć swisle tykowaneho doma z wulětowacymaj łastojčkamaj. Naprawo je do drjewa wupalene Handrija Zejlerjowe hrónčko: „Bur, po zdaću najniši, přeni muž je na swěći.“ Wobraz bě jemu luby a wažny, přetož bě z ćělom a dušu ratar. Z wjeselom widžeše, zo so tu te herbstwo w swójbje dale wjedže. Nětk je wšitke džěło dokonjane. Bóh jemu daj, do čehož bě wěrił, wěčnu zbóžnosć.

Jan Malink

Narowny kamjeń w Barbuku jako pomnik postajeny

Na pohrjebnišću w delnjołužiskim Barbuku su njedawno historiski narowny kamjeń z němsko-serbskim napismom znowa postajili. Jedna so wo pěškowcowu narownu platu w formje knihy, wěnowanu chěžkarkej Mjertynej Batramej, kotryž je, kaž z napisma wuchadźa, dnja 4. januara 1894 ducy dom při krutej zymje zmjerznył. 44 lět jemu tehdy bě a wón zawostaji žonu a dweju hólcow, kotraž wěsće hišće wotrosćenaj njeběštaj.

Na tutón njezbožowny podawk spomni tehdy tež delnjoserbska nowina, kotraž wozjewi w swojim wudaću z 18. januara 1894 krótku noticu: „Z Barbuka. Wjažkař Batram zmarznu pětć tyžeń krotko pśede jsu tudy. Listař namaka jog řabogego.“

Po zrunanju rowa Mjertyna Batrama je so plata hišće lěta jako podłoha na džěcacy rowčku wužiwała. Pozdžišo je hospodar z Barbuka ju dom wzał na swój statok, hdžež je mjeztym pozabyta wjele lět ležała, doniž ju wjesny chronist Wilfried Halbaš před krótkim njewuslědži. Wo jeje wobnowjenje a znopostajenje na pohrjebnišću je so postarała wjesna Domowinska skupina. Zdobom da připrawić a pódla nastajić platu z němskim wujas-

Wopomnišćo z dwurěčnym narownym pomnikom na pohrjebnišću w delnjołužiskim Barbuku Foto: G. Wiczeorek

njomacym tekstom. Z nutrnosću fararja n. w. Helmuta Hupaca, na kotrejž wobdžěli so 20 wjesnjawow, mjez nimi tež potomni-

ca Mjertyna Batrama, wopomnišćo lětsa kónc oktobra zjawnosći přepodachu.

Trudla Malinkowa

Naročna kompjuerowa hra za młodych a starych

„Krabat a potajnstwo serbskeho krala“ je mjeno noweje hry za domjacy kompjuer, kiž so štwórtk, 29. winowca, w Serbskim domje w Budyšinje zjawnosći předstaji. Zhotowiła je tutu dyrdomdejsku hru w nadawku Założby za serbski lud skupina šěsć młodych Serbow, kiž so – zložuju so na počinki Čorneho młynka w Krabatowej stawiznje – „Rapaki“ mjenuja. Wuslědk tuteho mnoholětneho, hłownje w swobodnym času wukonjaneho džěła je w kóždym nastupanju něšto serbske za Serbow a móže so widžeć dać.

Hra spjelnja wšitke naroki na načasnu kompjuerowu hru a je scyła ta přenja ze serbskim řečanym słowom. Sama stawizna hry, tež wuplód prócy „Rapakow“, zložuje so na dušneho serbskeho kuzlarja Krabata, w Blóтах bóle znateho serbskeho krala a druge serbske bajowe postawy, kaž na přikład hober Sprjewnik abo lutki. Do hry so zanurjejo přewodźa hrajerja přijomna hudźba z njeprěslyšujomnym serbskim koloritom. Dialogi wosobow řeča so w dobrej serbsčinje a sposrědkuja wosebity, k smějotanju wabjacy humor, kiž wosebje dorosćenych k trajacej zaběrje z „Krabatom“ pohnuwa.

Jednanje hry je zapožožene do spočatka 18. lěstotka a wjedže hrajerja hłownje do znatych městow a wsow we Łužicy. Při zwobraznjenju tutej městnosćow je počah k historiskim předłoham wočiwidny. Tuta

„Rapaki“ prezentuja kompjuerowu hru „Krabat a potajnstwo serbskeho krala“, wotlěwa: Michał Cyž, Daniel Zoba, Jörg Hübner, Jan Bjeńš a Šćěpan Hanuš. István Kobjela (hudźba) k fotowemu terminje bohužel přitomny njeběše. Foto: M. Dźisławk

přezcytnje pozitiwnje zapožožena, kóždježkuli namocy so wzdawaca kompjuerowa hra puta zawěsće tež šulerjow Serbskeho gymnazija, kotřiž mějachu składnostnje zjawneho předstajenja hry móžnosć, so hrajó z njej zeznajomić. Po wuspytanju hry zwuraznichu poŋni zahorjenosće namjet, ju do wučby na gymnaziju zapřijeć. Je zawěsće předstajomne, zo zaběra z „Krabatom“ nawuknjenju serbskeje řeče a zeznajomnjenju domizny tyje.

Założba za serbski lud bě wšitkich sobuskutkowacych, tež wšitkich poŋsta řečnikow-lajkow, kiž běchu bjez někajkeho zaru-

nanja wosobam hry swój hłós spožčili, tutón džěń na wječornu bjesadu přeprósyla. Před přitomnymi so słowa jimajo wupraji předsyda załožboweje rady Jan Budar z chwalacymi sadami „Rapakam“ džak za wuběrnyje dokónčeny nadawk.

Wšudže, hdžež so serbske knihi předa- waja, kaž w Smolerjec kniharni a w Serbskej kulturnej informaciji w Budyšinje a w Choćebuskej Lodce, je hra wotnětka jako download (download code a instrukcija za instalaciju na swojski kompjuer) za 19,90 eurow na předań. Jako dar k hodam so wona wuběrnyje hodži. **Arnd Zoba**

Dar Budyskemu Serbskemu muzejej

Pjatk, 20. nowembra, přepoda fotografikar Jürgen Maćij z Budyšina Spěchowanskemu towarstwu Serbskeho muzeja jako dar mnóstwo fotografijow a negatiwow ze zawostajenstwa znateho Budyskeho ateljeja Meister.

Přez tři generacije, wot džěda do wnuka, džěłachu Meisterec swojbnj jako fotografjo w Budyšinje. (Gottlob) Adolph Meister (1826–1905) zasydli so 1859 w Budyšinje na Sukelnskej. Syn (Hermann) Oskar Meister (1854–1916) běše dosć wuspěšny, zo móžeše sej na Kejžorskej, džzensnišej Karla Marxowej, bydlenski a wobchodny dom č. 6 natwarić dać, do kotrehož 1914 začahny. Hač do lěta 1982 džěłaše wnuk Rudolf Johannes Meister w swojim ateljeju w Budyšinje. Potom jón rozpušći. Džěl fotografiskeho wuhotowanja kaž tež originalne fotografije předachu so přez inseraty w Sächsische Zeitung. Přez posrědkowanje Jürgen Maćija skičeše so měšćanskemu muzejej składnosć, někotre fotografiske platy kupić. Najwjětši džěl negatiwow je so na wotpadkownu deponiju do Nadžanec dowjezł. (Hlej Hagen Schulz: Das photographische Gewerbe in Bautzen

Wobraz z ateljeja Oskara Meistersa: skupina Serbow, fotografowana składnostnje wetinskeho jubileja 1889 w Drježdžanach. Repro: J. Maćij

von den Anfängen der Photographie bis 1945, Jahresschrift 2000, Stadtmuseum Bautzen, zwjazk 6, Budyšin 2001, str. 7–63.)

Dar woprijima 37 škleńčaných negatiwow w formatach wot 25 x 31 cm hač do 13 x 18 cm wot Oskara Meistersa a jeho sy-

na Johannes a z časa wot něhdže 1880 hač do 1930. Nimo serbskich motiwow wobsteji konwolut ze zajimawych wobrazow wo stawiznach Budyšina. Negatiwy su so digitalizowali a we wysokej kwalifici znowa wučičeli. Do cyłka słuša tež džesać historiskich powjetšenjow. **Měrcin Brycka**

Sadženje serbskich Lutherowych štomow zakončene

We wobłuku wosebiteje akcije składnostnje reformaciskeho jubileja su nětko w delnjolužiskich Janšojcach štwórty a posledni „serbski“ štom sadžili. To sta so reformaciski džen popođnju po delnjoserbskich kemšach, kotraž swjećeše 35 kemšerjow hromadže z fararjom Ingolfom Ksenku w tamnišej cyrkwi. Čitanje na kemšach měješe Siegfried Krawc z Janšojc, za čas předowanja wuhotowaše Stefanie Kraw-

Po serbskich kemšach reformaciski džen w Janšojcach sadžichu kemšerjo při cyrkwi Lutherowu lipu.

Christina Kliemowa pokazuje tafličku, kotraž ma so při štomje připrawić. Foće: G. Wiczorek

coj z Janšojc na farje džěcace kemše. Po Božej službje sadžichu kemšerjo w dostojnym zarjadowanju před cyrkwu Lutherowu lipu. Popođnje wuklinča z bjesadu při zhromadnej swačinje w Krawcec korčmje.

Dalše Lutherowe štomu sadžichu ewangelscy Serbja lětsa hižo składnostnje Serbskeho ewangelskeho cyrkwinskeho dnja 5. julija při cyrkwi w Bukecach, po serbskim wosadnym popođnju 13. septembra při farje w Slepom a we wobłuku zajězda ze Serbskim busom 19. septembra w Lutherowej zahrodže we Wittenbergu. Wšitke tři „serbske“ štomu we Łužicy su lipy, we Wittenbergu pak je to trubownik. W Jan-

šojcach chcedža hišće tafličku z napisom „Lutherowa lipa / Luther-Linde, sajžona dnja 31.10.2015 wót Janšojскеje wósady, kupki Serbska namša a Spěchowanskego towaristwa za serbsku rěc w cerkwi z. t.“ při lipje připrawić. We Wittenbergu dopomina taflička z němskim napisom na to, zo su Serbja štom sadžili.

Štomu we Wittenbergu a we wubraných serbskich wosadach Hornjeje, srjednjeje a Delnjeje Łužicy swědča wo wulkim wuznamje reformacije Martina Luthera za serbski lud. Njeh rostu a na mocy přiběraja jako žiwe znamjo zwjazanosće ewangelskich Serbow ze swojej cyrkwu a ze serbskej narodnosću. **T.M.**

Pětrowa cyrkej w Budyšinje dowobnowjena

Po dwulětných twarskich džělach je so sobotu, 14. nowembra, Pětrowa cyrkej w Budyšinje zaso zjawnosći přepodała. Swjědzenske kemše započinachu so nawječor w pječich ze začahom duchowných. Jedne čitanje bě serbske kaž tež jedna próstwa cyrkwinskeje modlitwy, za což měješe tachantski kapitular Wito Šćapan zamołwitosć. Podžěl serbsčiny bě hladajo na jeje hewak skromne městno w tutym Božim domje přiměrjene. Předowanje bě rozdžělene na tachantskeho dekana Ullmanna a wyšeho cyrkwinskeho radu Pilza, wobaj z Drježdžan. Budyski kantor Danny Schmidt bě za tute kemše komponował dujerski kruch, kotryž mócnje po cyrkwi klinčeše. Na kóncu hraješe tachantski kantor Friedemann Böhme swoju kompoziciju „W złamanym špihelu“. W tutej kolaži za pišćeale a zwukowu techniku zaklinča nadobo křižerski kěrluš a bě dupot koni slyšeć, štož smě so jako rewerenca na křižerski procesion zrozumić, kotryž jutrowničku nawječor cyrkej trójce wobjěcha.

Wobnowjenske džěla su dotalny nutřkowny napohlad cyrkwe jenož snadnje

změnili. Zakładne rozsudy z lěta 1953 so wobchowachu: niska lěsya, niski ewangeliski wołtar, lochkošěre wumolowanje. Wočiwidna změna su pisane wokna nalěwo a naprawo katolskeho wołtarja, zo by swěca při swjećenju kemšow přijomniša była. Dale je so drjewjane přimadło na lěsya narunało z mosazowym, do kotrehož je bibliske hrono wudžělane: Jezusowa próstwa, zo bychu wšitcy jedni byli. Tute napismo je dwurěčnje, serbsce a němsce, napisane. Jednota křesćanstwa njehladajo na hranicy rěče a konfesije je z tym jako cil jasnje pomjenowana. Nimo teho dósta lěsya dalše durje, tak zo je architektoniske džělenje cyrkwe nimale zběhnjene. Zajimawe je tež wobswětlenje, kotraž jenož dele njeswěći, ale tež horje na wjelby, přez což nastanje začišč swětteje cyrkwe. Tachantstwu a wobemaj Pětrskimaj wosadomaj móže so k poradženemu skutkej gratulować a žohnowane wužiwanje přeč. **jm**

Wobnowjena Pětrowa cyrkej w Budyšinje překwapi ze swojej swětlosću. Foto: M. Bulank

Rozprawa Serbskeho ewangelskeho towarstwa na léto 2015

Přednjesena na sobustawskej zhromadźiznje reformaciski džen w Slepom

Serbske ewangelske towarstwo ma, runje tak kaž loni, 42 člonow. Naš sobustaw knjz Manfred Laduš je so nje dawno z Mytom Čišinskeho počesćil. K tutemu wuznamjenjenju jemu wotrobnje gratulujemy. Jeho rozprawniwo wo Serbach w ewangelskich kónčinach sej wysoko wažimy. Dale so wjeselimo, zo je so knjeni Janina Krygarjowa počesćila z čestnym znamješkom Domowiny. Krygarjec

Měrćin Wirth Foto: priv.

mandželskej so zhromadnje nimoměry za ewangelske wosadne žiwjenje angažujetaj.

Předsydstwu našeho towarstwa přislušeja Lubina Exlerowa, Serbski superintendent Jan Malink, Günter Wjenk, Mato Krygař, Arnd Zoba, dr. Günter Holder a Měrćin Wirth. Bohužel je knjeni Exlerowa, naša pokladnica, hižo dlěši čas chora, tak zo njemóžeše prawidłownje w předsydstwje sobu skutkować. Jako předsydstwo smy so lětsa w januarje, haperleji a w awgusće schadźowali a wo aktualnych prašenjach wuradźowali. Dalše posedženje budže w nowembrje.

Džěło w minjenym lěće

Prěnje zarjadowanje po našej lońšej sobustawskej zhromadźiznje běše **adwentnička**, kotruž swjećachmy njedzelu drugeho awdenta na wosadnej žurli Michałskeje fary w Budyšinje. Jako program běštaj Měrana a Stefan Cuškec hodowne literarne čitanje přihotowalaj.

W měrcu tuteho léta wotmě so **džěłar-nička serbskich Bjesadow** w Hodźiju, kotruž bě tamniša Bjesada pod nawodom dr. Gerata Krawca přihotowala. Superintendent Malink je rěčne zwučowanja přewjedł a na kóncu zarjadowanja předstaji Annetkatrin Weber z Němsko-Serbskeho ludowedo dźiwadla w Budyšinje klankodźiwadlowu hru „Mały wódnu muž“. Na tute předstajenje mózachmy wulku sytu Hodźijskich džěć witać, tak zo běše žurla na Hodźijskej farje skoro přemała.

Spočatku julija wotmě so lětuši **Serbski cyrkwinski džen** w Bukcach. Za sobotu běštaj Krygarjec mandželskej swójbnje pućowanje a dworowy swjedžen přihotowalaj. Běše to lětsa džesaty tajki swjedžen we Wuježku. Na njedzelskej Božej službje wobdžěli so dosć nahladna ličba kemšerjow. Wosebitosć běše předstajenje chórowej twórby Sebastiana Elikowskeho-Winklera „Liturgia Trinitatis“, za kotruž běše jemu Serbske ewangelske towarstwo nadawk dało. Kompozicija a premjera na kemšach stej so ze srědkami Serbskeho wosadneho zwjazka, Załožby za serbski

lud a našeho towarstwa financowalaj. Mjeztym je so „Liturgia Trinitatis“ tež w Hodźiju a w Michałskej cyrkwi předstajila. Dalše předstajenje přihotuja so za přichodne léto.

Samsny kónec tydženja kaž Serbski cyrkwinski džen wotmě so w Choćebuzu **Łužiski cyrkwinski džen**. Jako towarstwo njejsmy tam direktnje wobdžěleni byli. Ale informaciske tafle, kotraž běchmy před lětom za zetkawanske dny we Wróclawju přihotowali, bě sej dr. Madlena Norbergowa wuprosyła a za informaciske stejisko wužiwała. Tuchwilu pokazuja so tafle w cyrkwi w delnołužiskich Bórkowach.

Srjedź septembra dojedže sej mała skupina Serbow do Wittenberga, zo by w tamnišej Lutherowej zahrodze jako spominanje na 500lětny jubilej reformacije „**serbski**“ štom sadžila.

Druhi **kónec tydženja** w oktobru je fararka Jadwiga Malinkowa serbske swójby do Chołma přeprysyła. Wosebje rjenje je, zo so na tutym zeńdženju swójby wobdžěla, kotraž zwonka Łužicy bydla a kontakt k druhim serbskim swójbam pytaja.

We wobłuku publikaciskich předewzaćow móžu rozprawjeć, zo je tež lětsa zaso časopis **Pomhaj Bóh** prawidłownje wuchadzał. Prošu zdžělcje nam swoje mysle wo časopisu a dajće tež pokiwy, što by so dyrbjało wobsahowje wobmyslić. Džakujemy so redaktorce Trudli Malinkowej a lektorce dr. Irenje Šerakowej za jeju swěrne džěło.

Dale chcú skedźbnić na **Ochranowske hesła**, kotraž su w septembru za léto 2016 w Ludowym nakladnistwje Domowina wušli. Hižo wjele lět knjz Hinc Sołta z Lauterbacha manuskript za čisć přihotuje. Za to so jemu džakujemy.

Do wobłuka publikacijow sluša tež notowy material za kompoziciju „**Liturgia Trinitatis**“. Mamy 40 zešiwkow z notami. Wone njejsu na předań, ale zajimowane chóry móžeja sej je pola nas wupožćeć.

Tak wjele k lětušim aktiwitam. Wězo je hišće tójšto wjace wo wosadnym žiwjenju rozprawjeć. Sym pak so wobmjezował na zarjadowanja a předewzaća, na kotrychž běše Serbske ewangelske towarstwo wobdžělene pak při organizaciji abo při financowanju.

Přehlad wo financach

Lětsa smy hač dotal dóstali dary we wysokosći 330 eurow a sobustawske přinoški we wysokosći 309 eurow. Dalše dochody

su: kolekta cyrkwinskeho dnja 1426 eurow, kolekta Serbskeho wosadneho zwjazka 131 eurow, přinoški wobdžělnikow na Serbskim kóncu tydženja 400 eurow, přinoški za busowy wulět do Wittenberga 330 eurow, přiražce Serbskeje superintendenty we wysokosći 600 eurow a Załožby za serbski lud we wysokosći 2 802 eurow. Wobej přiražce dašej so za kompoziciju „Liturgia Trinitatis“. Cyłkownje mamy tak dochody we wysokosći 6 328 eurow.

Wudawki mamy dotal we wysokosći 6 629 eurow. Su to wudawki za cyrkwinski džen 1 220 eurow, za dworowy swjedžen we Wuježku 421 eurow, za džěłarničku w Hodźiju 230 eurow, za wudawanje Ochranowskich hesłow 200 eurow, za kompoziciju „Liturgia Trinitatis“ a jeje předstajenje 4 022 eurow, wulět do Wittenberga 240 eurow a dalše drobne wudawki we wysokosći 296 eurow.

Za Pomhaj Bóh smy dary we wysokosći 835 eurow dóstali a abonentske pjenjezy we wysokosći 1 485 eurow. Załožba za serbski lud podpěruje wudawanje z 19 670 eurami a Sakska krajna cyrkej z 4 000 eurami. Z tym je wudawanje časopisa tež lětsa zaso zaručene.

Džakujemy so wšitkim darićelam, kotřiž džěło našeho towarstwa a wudawanje časopisa Pomhaj Bóh podpěruja.

Cyłkowne financielne zamóženje Serbskeho ewangelskeho towarstwa wučinješe na spočatku tuteho léta 14 224 eurow.

Wuhlad na léto 2016

Serbski ewangelski cyrkwinski džen budže 28. a 29. meje 2016 w Slepom. Dworowy swjedžen we Wuježku planuje so za 20. awgust. Dale přihotuje so džěłar-nička Bjesadow za 27. februar w Bukcach. Fararka Jadwiga Malinkowa chce wot 1. do 3. oktobra na Serbski kónec tydženja do Mužakowa přeprysć. Klětu na reformaciskim dnju chcemy zaso našu sobustawsku zhromadźiznu přewjesć. Městnosć njeje hišće postajena. Jeli ma něchtó namjet, tak zdžělcje nam to prošu.

Wudawanje časopisa Pomhaj Bóh a Ochranowskich hesłow budžemy tež dale wobstarać. Informaciske łopjeno wo ewangelskich Serbach je nimale rozebrane a tak myslimo na dalši nakład.

Prošu wo namjety za dalše předewzaća, kotraž by towarstwo ze swojimi skromnymi mocami podpěrać móhlo.

Na kóncu swojeje rozprawy chcú so wšitkim člonam našeho towarstwa a wšim druhim wosadnym džakować, kotřiž so wo serbske ewangelske wosadne žiwjenje prócuja a je podpěruja. Nadžijamo so na dalše dobre zhromadne džěło.

Měrćin Wirth

Lětna hlowna zhromadźizna SET w Slepom

Impresije z reformaciskeho dnja lěta 2015

Na reformaciskim dnju dopołdnja wotměchu so tradicionelne ekumeniske kemše wšitkich křesćanskich cyrkwjow Choćebuza. Tam běch čitała so z wosadu wotměnjejo psalm serbsce a němsce a pozdžišo tež serbsko-němsku próstwu. Po wobjedze pak sydnych so do awta, zo bych sej dojecha do Slepoho na hlownu zhromadźiznu Serbskeho ewangelskeho towarstwa.

Zapoloženu mějach přenju z dweju cejdejkow Slepjanskich nahrawanjow, kiž bě lětsa wudała Juliana Kaulfürstowa pod titulom „Płachta peľna hulicowańkow“. Na cejdejce zapopadnjene swědčenja žiwjenja w Slepom a wokolnje 20. lěstotka su hnujace a rěčnje nimoměry zajimawe. Cejdejka bě zdobom dobre přemosćenje, dokelž bě delnjoserbski rozhlós na tutym dnju bohužel wupadnył. Poboku dróhi přez Staru Darbnju přewodźowachu mje miłe nazymske slónco, jasne módre njebo a pisanosć liscá na štomach. Wjele awtow stejše wokoło hordozneje, před něšto lěťami cyle žolto wobarbjenjeje Slepjanskeje cyrkwy. Chcychu wšitcy na hlownu SET? – Ně, w bliskim hosćencu wotměwaše so w samsnym času „Rassekatzenshow“, kaž stejše we wulkich pismikach na plastikowej płachće mjez štomomaj.

W dwěmaj zhromadźichmy so k nutrnosci we woľtarnym rumje cyrkwy, hdžež nas tudyša fararka Jadwiga Malinkowa powita. Wona bě so hakle dopołdnja dočasne z Wittenberga nawróćila, hdžež wobdžěli so z něhdže 25 wosadnymi paćerskimi džěćimi na „Luther-Spess“, na zetkanju nimale 500 młodostnych, kiž zeznawaja so tam kóžde lěto wokoło reformaciskeho dnja ze žiwjenjom a skutkowanjom reformatora.

W nutrnosci wjedžeše nas fararka Malinkowa do časa reformacije. Něhdže džesać lět po přibiciu tezew nasta z pjera Luthera kěrluš „Jed'n twjerdy hród je naš Bóh sam“. Zaspěwachmy na wšě štyri štučki cyle po zwučenym wašnju chětro wojowarsce. W času nastaća kěrluš pak wumrě jedne z dweju džěsći před docpě-

ćom přenjeho žiwjenskeho lěta, tehdy bě přerězne žiwjenske wočakowanje na wšě 30 lět, tehdy knježachu mór a husto tamne mrětwy. Tež za tute cyle čłowjeske nuzy bě reformator kěrluš napisał, tak fararka Malinkowa. Tuž zaspěwachmy sej jeho přenju štučku hišće raz, cunišo a nadžiju zwuraznjejo, zo bychmy byli poselstwu kěrluš bliši.

Po nutrnosci přewodźachu nas hišće wohrěwace nazymske slónčne pruhi k njedawno sadženej Lutherowej lipje blisko farskeje bróžnje. W delnjoserbskej wsy Janšojce wotměwaše so w samsnym času namša a po njej měješe so poslednja z třoch serbskich jubilejnych lipow wosađić. Zwjazuje nětko štomowa akcija wokoło reformaciskeho jubileja „Bukecy – Slepom – Wittenberg – Janšojce“ ewangelskich Serbow po cylej Łužicy?

We farskej bróžni bě hižo blido přikryte z tykancom a pokładženymi čaťami, z kofejom a čajom. Wulki džak pilnym pomocnicam Slepjanskeje wosady!

Něhdže poľojca sobustawow SET bě do Slepoho přichwatała, štwórcina so zamoľwiła. To swědči wo čilym zajimje člonow tuteho maľeho, ale hibićiweho serbskeho towarstwa. Po witanju, kofejpicu a wóľnej bjesadže gratulowaše doľholětny předsyda Měrcin Wirth čłonej Manfredej Ladušej k njedawnemu spožčenju Myta Čišinskeho a wuzběhny wosebje wobšěrne rozprawnistwo lawreata wo serbskich ewangelskich stronach Łužicy w Serbskich Nowinach. Potom poda rozprawje towarstwoweho džěľa a financow minjeného lěta. Přitomni přiwzachu přenju rozprawu, druha so přez towarstwoweho rewizora skrótka wobkrući. We woběmaj rozprawomaj wšak so pokazuje solidne džěło towarstwa. Na to wuzwolichu přítomni jednohłósnje znowa dotalnej towarstwoweje rewizorow Hanaróžu Šafratowu z Bukec a Handrija Sembdnera z Drježdžan do tuteje funkcije.

Přizamkny so diskusija wo planach a projektach přichodneho lěta: Mjeztym hižo štwórtke zetkanje Bjesadow budže

Rownjanska džiwadłowa skupina předstaji sceny ze žiwjenja Hanza Njepile.

27. februara w Bukecach a 70. Serbski ewangelski cyrkwinski džeń 28./29. meje w Slepom. Swójbne pućowanje a dworowy swjedžeń budžetaj 20. awgusta po dobrej tradiciji znowa we Wuježku a wot 1. do 3. oktobra wotměje so zaso swójbny kónc tydženja, tónkróc w Mužakowje. Tež na wuhlada do swjedženskeho lěta 2017 so člonajo hižo zwažichu: Mjez druhim matej so němski a jendželski flyer wo ewangelskich Serbach, najwuspěšniša publikacija towarstwa, znowa nakładowac a namjetowany bu za wone lěto zhromadny cyrkwinski džeń wšitkich ewangelskich Serbow.

Po čilych rozmoľwje powědaše přítomnym knjez Max Šymko ze Slepoho w rjanej Slepjanskej serbsčiny wo swojim džěćatstwe. Na to wustupi Rownjanske wjesne džiwadło. Stephanie Bierholdtec, Axel Beyer, Andrea Krupper, Edith Pjeńkowa a Christian-Kito Pjeńk zahrahu žiwje serbsce a němsce wosom scenow ze žiwjenja drje najznaćišeho Serba wosady, Hanza Njepile-Rownjanskeho, poľbura a spisowacela z 18. lěstotka, kiž bě sam swoje žiwjenje dokumentowal. Sceny napisaľoj běštaj Róža Šenkarjowa a Kito Pjeńk.

Po džaknym přiklesku přihladowarjow přepoda Edith Pjeńkowa, aktiwistka anti-brunicoweho hibanja, wosadneje fararce štomowy sadženk jako žiwu dopomnjenku na „Protestantku“, za Slepjanskich wosadnych nimoměry wažnu staru chójnu, kiž bu wočakowaneho wotbagrowanja dla z cylym lěsom bywšeho Zwěrjenca před něšto lěťami podrězana. Sadžila bě ju Mužakowska hrabinka von Callenberg we 18. lěstotku.

Ze zaspěwanjom kěrluš a žohnowanjom přítomnych přez superintendenta Jana Malinka so plódně a posylnjace třihođzinske zetkanje skónči.

Christiana Piniekowa

We wosadneje rumnosći při Slepjanskej farje zeńdžechu so sobustawy Serbskeho ewangelskeho towarstwa k swojej lěťnej zhromadźiznje.

Foće: J. Malink

Wulět Smječkečanskeje wosady

Slónčko njebě hišće schadźało, jako poda so Smječkečanska wosada 10. oktobra na lětuši wulět. Behnischec wozydłownistwo běše sebi zhromadnje z wosadneje radu za- so rjanu jězbu wumysliło. Přenja stacija bě znata cyrkwička w Seiffenje. Tam nas tamniši farar powita, dźeržeše mału nutrnosć a powědaše nam mnoho zajimaweho wo cyrkwi a kónčinje. Zaspěwachmy kěrluš a wón k temu pišćełe hraješe. Samo cymbelowu hwězdu wón zasadźi. Zajimowany běše tež na Serbach, tak zo do hóstneje knihi tež serbske słowa zapisachmy.

Wobjedowachmy na horje Schwarzenberg. Pozdžišo běše samozrozumliwje dosć časa k dundanju po městačku. Tež tón abo tamny euro za rjane hodowne wěcki so wuda. Potom pak so hišće na dompuć njevodachmy. Čakaše na nas hišće wosebita zajimawostka. W bliskim Deutscheinsiedelu steji cyrkej, kotraž je našej w Smječkecach kaž sotra. Architekt

Smječkečenjo před bawdu na Schwarzenbergu

Foto: Ch. Donatec

Woldemar Kandler je mjenujcy woboj po podobnych planach natwaril. Tójšto zhromadnosćow namakachmy, dźiwachmy

pak so tež nad rozdžělemi. Tak mějachmy zaso jónu rjany a zajimawy wulět.

Christina Donatec

Třiceći lět boži narodk w Smječkecach

Běše to čas „mjez lětomaj“ 1984. Mały boži narodk z keramiki, kotryž dotal přeco Smječkečansku cyrkej pyšeše, běše so rozbił. Něchtó bě tute małe figury, kiž njeběchu za škleńcu škitane, cyle jednorje přewidźa. Tak zrodźi tehdyši wosadny farar Bauer mysličku, zo by so měł boži narodk zhotowić – wulki dosć, zo so njeprawidzi, a tak jednorje, zo hodži so k wuhotowanju cyrkwyje. A drjewo by było najlěpši material, wšako so tak spěšnje njeskónčuje.

Z tutymi idejemi wobroći so farar na sobustawa wosady Eberharda Zobela. Tón so w swobodnym času z drašlowanjom zaběraše. Cyle njemóžeše předstajenja fararja přesadzić, ale w nalěcu 1984 běše „prototyp“ – pastyr – hotowy. Někak 50 cm běše wulki a rjenje pomolowany. Ideje za tamne figury – Marja, Jozef a Bože džěćo, dalši pastyrjo a wowcy, tři kralojo, wjelblud a jeho wodžer – we hłowje knjeza Zobela tež hižo běchu. Wšitcy běchu spokojom a přezjedni. Problem bu wobstarnje materiala w NDRskich časach. Drjewo bě ředke, ale knjez Zobel džělaše na zbožo w zawodže, hdžež so parnišća džělaču. Wotpadki so džělačerjam jako drjewo k tepjenju wotědachu. Ale tež rjane wěcki

hodžachu so z nich zhotowić, nic jenož kur a čopłota.

W běhu lěta figury nastachu. Knjez Zobel tružeše, lěpješe a drašlowaše. Jeho žona hłowje figurow pomolowaše. K přenje- mu adwentej měješe so boži narodk w kemšach předstajić. Ale boži narodk bjez hródže? W nowemburu skónčnje namaka so wotpowědne drjewo w Drježdžanach. W džěcacych wozyčku so wone w čahu do Kamjenca transportowaše a přichodne dny běchu poľne hektiskeho džěla. Hródž měješe z třoch wobstać, tak zo tež transport- měješe so kryć, šće pobrachowa- měješe so z mi- wać, tak zo a hródž

d ž ě l o w
hodžeše so
wać, třěcha
hwězda hi-
še a wšitko
linu wuhoto-
so hwězda
rjenje

blyšćeštej. A woprawdže steješe boži narodk dypkownje 1. adwenta w Smječkecach. A tam móžeš jón nětko hižo 30 lět w adwencie w předrumnosći wobdźiwać. Patoržicu po hodownej hrě so wón do woľtarnišća přenjeje a tam steji potom hač do poslednjeje hodowneje njeđeje.

Ale boži narodk jenož Smječkečanow njezwjeseli. 1988 běše w Drježdžanskej Křižnej cyrkwi a 1990 w klósterskej cyrkwi w Kamjencu wustajeny. Tež na wustajeńcach božich narodkow w Porchowje a Šěrachowje wobdźiwaše jón tójšto zajimcow.

Tež wosadni našeje partnerskeje wosady blisko Braunschweiga so do našeho žlobika zalubowachu. Rady bychy tež tajki boži narodk w cyrkwi měli, jenož nic cyle tak wulki. Twar wotměwaše so w etapach: 1987 podachu so Marja, Jozef a Bože džěćo w ručnym waćoku na puć přez hranicu, pozdžišo slědowachu pastyrjo a wowcy. Kralow a hródž přepodachu Smječkečanscy wěriwi 1990 wosobinsce – tež jako mały džak za podpěru w NDR- skim času. *Christina Donatec*

Boži narodk w Smječkečanskej cyrkwi

Foto: Eberhard Zobel

Přehladowanje biblije bliži so ke kónceju

Wot lońšeho decembra přehladuje skupinka dobrowólnikow digitalnu wersiju poslednjeho cytkowneho wudaća delnjoserbskeje biblije z lěta 1868. Hižo w aprylu móžachu wozjewić, zo je Nowy zakon přehladany. Džělo je mjzty m pokročowało: Tež Stary zakon su přěšli, jenož apokryfiske knihi hišće pobrachuja. Zaměr skupinki je, digitalny wotpisk teksta tak překorigować, zo wotpowěduje dospołnje originalnej, čiščanej (a zascannowanej) předložce.

Při projekće jedna so wo kooperaciju Spěchowanske-

Delnjoserbska biblija z lěta 1868
Repro: SKA

ho towarstwa za serbsku rěč w cyrkwi a Serbskeho instituta. Pomocnicy pochadzeja zwjetša z Choćebuza a wokolnych serbskich wsow, mjeznimi pak staj tež studentka z Lipska a přecel Serbow z Pólskeje.

Jako mały džak chcedza sej člonoj skupiny w adwentce do Budyšina wuleć. Tam wobhladaja sej cyrkej swjateho Michała, po kotrejž powjedze jich superintendent Jan Malink. Po tym wopytaja adwentny koncert chóra 1. serbskeje kulturneje brigady – a wězo tež Wjačlawске wiki.

Fabian Kaulfürst

Wosadna zhromadźizna

Njedzelu, 15. nowembra, wotmě so po kemšach w Michałskej cyrkwi wosadna zhromadźizna Michałskej wosady w Budyšinje. Něhdze 30 wosadnych słyšeše přednoški cyrkwinskeho předstejičerstwa wo wosadnym žiwjenju, wo twarskich předewzačach a wo nowym počahu k wosadze w Budyskim měščanskim džělu Strowotna studnja. Z tutej wosadu budže Michałska wosada wot spočatka noweho lěta w sotrowskim poměrje zwjazana. Předstejičér Měrćin Wirth porěča wo serbskim cyrkwinskim žiwjenju. Wón wuzběhny wuznam Michałskej wosady jako cyrkwinske srjedzišće ewangelskich Serbow Hornjeje Łužicy a džakowaše so za dobrou podpěru wosady Serbam.

Měrćin Wirth

Z předsydstwa SET

Srjedu, 25. nowembra, zeńdžechu so w Budyšinje člonoj předsydstwa Serbskeho ewangelskeho towarstwa. Předsyda rozložil hospodarski plan za wudawanje časopisa Pomhaj Bóh za lěto 2016, kotryž ma so na Załožbu za serbski lud zapodać. Towarstwo je dóstało přeprošenje na zhromadźiznu Spěchowarskeho towaristwa za serbsku rěč w cerkwi, kotraž wotměje so 28. nowembra w Choćebuza. K temu wobmyslichu so móžne zhromadne předewzaća. Tak přihotuje so nowowudaće informaciskeho łopjena wo ewangelskich Serbach, kiž mělo po dotalnym wašnju zaso zhromadne wudaće być. Dale so dorěča program džěłarnički serbskich Bjesadow, kotraž so za sobotu, 27. februara 2016, w Bukcach přihotuje. Přichodne zeńdženje předsydstwa SET budže srjedu, 9. měrca 2016, w Budyšinje.

Měrćin Wirth

Promocija wotzamknjena

Pjatk, 6. nowembra, zložil Lubina Malinkowa swoje zakónčace promocijske pruwowanje na filozofiskej fakulće Friedricha Schilleroweje uniwersity w Jenje. Nimale pjec lět bě so stawiznarka z wliwom Ochranowskeje jednoty na Serbow zaběrała. Swoje slědženja je w disertaciji „Friedrich Caspar hrabja von Gersdorf a Serbja. Přepytowanje ke kulturnemu transfereju w dobjě pietizma“ předstajila. Prof. Volker Lepin (Tübingen), jedyn z najprofilowanišich reformaciskich stawiznarjow ewangelskeje cyrkwe, a prof. Gisela Mettele (Jena),

kiž bě sama lěta doho k Ochranowskej jednoće slědžila, staj džělo přewodžaloj. Disertacija bu wot Studijneje załožby za němski lud spěchowana a ma so klětu w nakladnistwje Evangelische Verlagsanstalt w Lipsku w rjedze „Arbeiten zur Kirchen- und Theologiegeschichte“ wozjewić.

Lubina Malinkowa

PB/ Foto: priv.

W USA wuznamjenjena

Stawiznarka Trudla Malinkowa ze Serbskeho instituta je dóstała myto „2015 Award of Commendation“ Concordia Historical Institute w Saint Louis, Missouri, za swoje slědženja wo serbskim fararju Janu Kilianu. Concordia Historical Institute wěnuje so přeslědženju a hajenju historiskeho namrěwstwa Lutherskeje cyrkwe Missouri-synody w Zjednočenych statach Ameriki. Duchowny Jan Kilian nawjedowaše kónc 1854 skupinu něhdze 600 serbskich wupućowarjow, kotraž nańdže w Serbinje, blisko texaskeje stolicy Austina, nowu domiznu. Hišće 1920 wotměwachu so tam serbske bohoslužby. Hač do džensnišeho pěstujaja někotři tamniši wobydlerjo serbske naložki a wudžeržuja mnohostronske počahi do Łužicy. Trudlu Malinkowu, kotraž je tež popularnu knihu wo serbskich wupućowarjach do zamórskich krajow napisała, počesćachu 12. nowembra w Saint Louis, Missouri, we wobłuku swjatočneho bankeťa za zběrnik studijow „Jan Kilian (1811–1884) – pastor, poet, emigrant“. Dwurěčny němsko-jendželski zwjazk bazuje na mje-

zynarodneju konferency Serbskeho instituta lěta 2011 a zhromadži najnowše dopóznaca ze žiwjenja a skutkowanja Kiliana.

Dietrich Šofta

Na swjedženskim zarjadowanju w Saint Louis, Missouri, přepoda David Berger z wuznamjenenskeho wuběrka Concordia Historical Institute Trudli Malinkowej z Budyšina myto za jeje loni wušly zběrnik studijow wo Janje Kilianu. Foto: Todd D. Zittlow, CHI

Gospelowy koncert

Njedzelu nawječor 8. nowembra wustupi we Łupjanskej cyrkwi gospelowy chór z Drježdžan. Pod nawodom Thomasa Stölzera zanjesechu spěwarki a spěwarjo rjad znatych a mjenje znatych gospelow, kotrež publikum w poňnje wobsadźenej cyrkwi do rytmiskeho kleskanja a tež do sobuspěwanja pohnuwachu. Minakatski farar Steffen Hirsch so chórej z wutrobny-mi słowami za poradženy koncert podžakowa a publikum mytowaše předstajenje ze sylnym přikleskom.

PB

Dom zaso wotewrjeny

Ze swjatočnosću a zhromadneju swaćinu bu nedzelu, 15. nowembra, wobnowjeny wosadny dom za zjawnosć zaso wotewrjeny. Mjeztym stolětny, za čas fararja Morica Domaški 1914 natwarjeny dom su wot lěta 2010 dospołnje wot wonka a nutřka wobnowili a při tym načasnym potřebeam wosadneho žiwjenja přiměrili.

PB

Powěšće

Multimedialny koncert skupiny Servi w Njeswačanskej cyrkwi Foto: F. Haza, montaža MB

Njeswačidło. W poľnje wobsadźenej Njeswačanskej cyrkwi dožiwichu zajimcy pod heslom „(Wu)pokazanje“ na wječoru reformaciskeho dnja multimedialny koncert skupiny Servi. Hudźbnikaj Jan Bělk a Peer Tribler předstajišťaj hłownje twórby 1995 natočeneje tačele „Meditatio in variatione“, při čimž zapriješťaj tež zlutniwje zasadźenu swěcu a pječ wobrazow Carolyn Eyckec. Z kruhom „Wječor“, při kotrymž bě z cejdeki słyšeć Zejlerjowu baseń recitowacy hłós Alfonsa Frencla, počesći so na wosebite wašnje njedawno zemrěty serbski wučer, awtor a protykar. Hnuty publikum mytowaše koncert ze sylnym přikleskom.

Minakał. Kónc oktobra su z Minakałskeje cyrkwineje wěže wšitke tři zwony wotewzali a do fachoweje firmy do Nördlingena w Bayerskej dowjezli. Minakałske zwony su hižo lěťstotki stare. Po wusudźe fachowcow pochadźatej wulki a mały zwón z lěta 1480, srjedźny pak z lěta 1628. Wšitke tři zwony su wobškodźene a maja so w Nördlingenje wuporjedzić. Mjeztym na Minakałskej cyrkwinej wěži wšelake twarske naprawy přewjedu, mjez druhim so dotalny železny zwonowy stoł z dubowym wuměni. Wosada so nadźija, zo so zwony bórže po nowym lěće zaso do Minakała nawróća.

Bukecy. Na wosadnym popołdnu w Bukecach 7. nowembra předstajaj so kniha „Mjez Křičom

a Lubatu“. Zestajer Marko Grojlich čitaše z nowinskih powěšćow a z přinoškow serbskich ludowych awtorow, kotrež bě wón tež do němčiny přeložił. Přitomni wuprajichu so jara chwalobnje wo zběrce, kotraž na zajimawe wašnje předstajaj regionalne stawizny kónčiny sewjerowuchodnje Budyšina.

Rakecy. Kermušne kemše Rakečanskeje wosady 8. nowembra so tež lětsa dwurěčnje swječachu. Wšelake kěrlušowe štučki, modlitwy, jedne čitanje a džěl předowanja běchu w serbskej rěči. Rakečanska bjesada bě pod nawodom dr. Güntera Holdera wotpowědny material zestajila. W předowanju spomni Serbski superintendent tež na fararja Nathanaela Leskeho, kotryž bě so we 18. lěťstotku nimo drugeho za wuwice dwurěčneho kubłanja w Rakecach zasadźował.

Lemišow. W přitomnosći nimale 150 hosći poswjeći farar Wilfried Noack njedźelu popołdnu, 8. nowembra, nowu kapačku při tudyšim hosćencu „K dobrej naledže“. Kapačku staj bywšej hosćencarjej, mandźelskaj Dieter a Renate Mjetašec, na swojej ležownosći hižo loni natwaric daloj. Lětsa nětč je so hišće zwón instalował, kotryž budže wšednje rano, připołdnu a wječor zwonić. Kapačka je wšitkim wopytowarjam wotewrjena, tež kolesowarjam na nimo wjeducej Sprjewinej kolesowarskej šćežce.

Zbožopřeća

Dnja 1. decembra woswjeći knjez **Alfred Worrjeh** w Brězynje pola Hućiny swoje 90. narodniny. Gratulujemy jubilaraj wutrobnje a přejemy jemu bohate Bože žohnowanje.

Dary

W oktobru je so darilo za Serbske ewangelske towarstwo 20 eurow a za Pomhaj Bóh 100 eurow. Bóh žohnuj daraj a darićelow.

Spominamy

Před 125 lěťami, 18. decembra 1890, narodzi so šwalča a ludowa wuměłča **Pawlina Krawcowa** jako džowka twarskeho džělaćerja w Dalicach pola Gołkojc. Po wuchodźenju ludoweje šule bě z džělaćerku, nawukny powołanje šwalče a wušiwarki a kwalifikowaše so na mišterku. Wot 1926 do 1938 skutkowaše jako samostatna šwalčiska mišterka w Choćebuzu. Zhotowješe jako přenja serbske drastowe klanki w seriji a wobdžěleše so na drastowych wustajeńcach w tu- a wukraju. Pisaše tež serbsce a wozjewi někotre přinoški a basnje w Casniku a Pratyji. Po nawróće z Prahi ju 1938 zajachu. Tradaše w žónskim jastwje w Choćebuzu, z kotrehož ju čezko choru domoj pušćichu. Wona zemřě 16. septembra 1941 w Gołkojcach, hdžež bu tež pochowana. Na jeje wopomnjeće kładžeše

2009 wumělc Gunter Demnig z Kölna před bywšim domom Pawliny Krawcoweje na Žandowskej 2 w Choćebuzu plesternak-kopolak. Lěto na to připrawichu na domje samym pomjatnu taflu za nju. T.M.

Přeprašujemy

06.12. 2. njedźela w adwenće

12.00 nutrnosć w serbskim rozhłosu (farar Rummel)

14.00 kemše w Budyšinje w Michałskej cyrkwi (sup. Malink), po tym adwentnička na farje

12.12. sobota

17.00 adwentny koncert Serbskeho gymnazija w Michałskej cyrkwi

17.12. štwórtk

18.30 Bukečanska bjesada na farje

20.12. 4. njedźela w adwenće

09.30 kemše z Božim wotkazanjom w Rakecach (sup. Malink)

25.12. 1. dzeń hód

10.00 gódownica w Serbskej cerkwi w Chóšebuzu

12.00 nutrnosć w serbskim rozhłosu (sup. Malink)

26.12. 2. dzeń hód

10.00 kemše z Božim wotkazanjom w Budyšinje w Michałskej cyrkwi z kemšemi za džěci (sup. Malink)

2016

03.01. 2. njedźela po hodžoch

12.00 nutrnosć w serbskim rozhłosu (farar Rummel)

14.30 ekumeniski nyšpor w cyrkwi Našeje lubeje knjenje w Budyšinje, přizamknje so hodownička Budyskeje katolskeje wosady na Benowej žurli Montessorijoweje šule na Tzschirnerowej

Pomhaj Bóh
časopis ewangelskich Serbow
ISSN 0032-4132

Wudawaćelej: Serbski wosadny zwjazk, Serbski kěrchow/Wendischer Kirchhof 1, 02625 Budyšin/Bautzen; Serbske ewangelske towarstwo z.t., Privatny puć/Privatweg 21, 02625 Budyšin/Bautzen
Zamołwita redaktorka: Trudla Malinkowa, Goethowa/Goethestraße 40, 02625 Budyšin/Bautzen (tel./fax: 03591 600711, e-mail: PomhajBoh@gmx.de)
Čiść: Lessingowa čišćernja, Kamjenc
Postvertriebsnummer: F 13145

Zhotowjenje a rozšěrjenje: Ludowe nakładnistwo Domowina, Tuchmacherstr. 27, 02625
Abonement a dary: Serbske ewangelske towarstwo, Kreissparkasse Bautzen
IBAN: DE03 8555 0000 1000 0831 67
BIC: SOLADES1BAT

Pomhaj Bóh wuchadźa mjesačnje. Spěchuje so wot Załožby za serbski lud, kotraž dóstawa lěťnje přiražki Zwjazka, Swobodneho stata Sakskeje a Kraja Braniborskeje.
Lěťny abonement plaći 8 eurow.